

Bruxelles, 22. travnja 2026.
(OR. en)

8482/26

ENER 199
ENV 402
COMPET 475
TRANS 244
CONSOM 131
IND 278
ECOFIN 518
FISC 144

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine
DEPREZ

Datum primitka: 22. travnja 2026.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2026) 370 final

Predmet: KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I
ODBORU REGIJA
AccelerateEU - energetska unija
Ubrzanim mjerama do priuštive i sigurne energije

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2026) 370 final.

Priloženo: COM(2026) 370 final

Bruxelles, 22.4.2026.
COM(2026) 370 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

AccelerateEU - energetska unija

Ubrzanim mjerama do priuštive i sigurne energije

1. UVOD

Već drugi put u manje od pet godina razotkrivaju se opasnosti od **ovisnosti Europe o uvozu fosilnih goriva**. Više od polovine (57 %¹) energije potrošene u Europi dolazi iz uvezenih fosilnih goriva. Takva ranjivost ima svoju cijenu. EU je 2025. uvezao fosilna goriva u vrijednosti od oko 340 milijardi eura². Od početka sukoba na Bliskom istoku u ožujku 2026. i zatvaranja Hormušskog tjesnaca potrošili smo dodatne 24 milijarde EUR na uvoz fosilnih goriva³, a velike su i moguće posljedice za rast BDP-a i inflaciju⁴. Stanje na Bliskom istoku i dalje je nestabilno i nije jasno koliko će to potrajati, ali jedno je sigurno: učinci će se osjećati još najmanje nekoliko mjeseci i znatno će nadilaziti energetske sektor, odnosno situacija će utjecati na gospodarstvo, zapošljavanje i društvo.

Rast cijena neposredna je posljedica sukoba. Sigurnost opskrbe nije neposredno ugrožena, iako su zalihe nekih goriva ograničene. EU postupno smanjuje udio fosilnih goriva u proizvodnji električne energije, ali plin i nafta i dalje dominiraju u grijanju, industriji i prometu te su ključni u industrijskim lancima vrijednosti (npr. kemikalije, plastika i gnojiva). Zbog toga su europska kućanstva i poduzeća, posebno MSP-ovi i energetske intenzivne industrije, te njihovi radnici izloženi globalnom porastu cijena. U trenutačnoj su situaciji potrebne **pravodobne, ciljne i privremene mjere** za zaštitu najranjivijih potrošača, ubrzanje prelaska na čistu energiju i elektrifikaciju te zaštitu konkurentnosti europske industrije.

Posljednjih je godina EU znatno ubrao energetske tranziciju prema učinkovitom, fleksibilnom i međusobno povezanom sustavu koji se temelji na **domaćim, čistim i obilnim izvorima energije**. Mnoge države članice već iskorištavaju prednosti brzog napretka u energetske tranziciji, što pokazuje da se taj cilj može ostvariti i da donosi jasne koristi građanima i poduzećima. Na primjer, države članice koje u svojoj kombinaciji izvora električne energije imaju visok udio čiste energije (posebno obnovljivih izvora energije i nuklearne energije) i fleksibilan elektroenergetski sustav koji se temelji na dostatnom kapacitetu mreže i skladištenju, općenito imaju cijene električne energije niže od prosjeka EU-a i manje ih pogađa aktualna energetska kriza.

To podsjeća da treba **ubrzati elektrifikaciju, uvesti dodatnu domaću proizvodnju čiste energije i provesti energetske tranziciju**. Sadašnje odluke određuju hoćemo li u sljedećoj krizi biti u ranjivom ili snažnom položaju. Prelazak na čist, obilan, domaći, siguran i priuštiv energetske sustav stabilan u smislu vodoopskrbe nikad nije bio nužan samo zbog klime i okoliša, već je prijeko potreban i zbog društveno-gospodarskih i sigurnosnih učinaka te učinaka za konkurentnost. Ti se ciljevi politike međusobno učvršćuju i dopunjuju te se mogu postići potpunim iskorištavanjem svih dostupnih čistih tehnologija uz poštovanje načela tehnološke neutralnosti. Zbog toga kratkoročne mjere pomoći ne smiju umanjiti, već naprotiv, udvostručiti dugoročni cilj povećanja domaće proizvodnje čiste energije i postizanja dekarboniziranog i

---

¹ [Eurostat](#), 2024.

² [Eurostat](#).

³ Prva 52 dana. Usporedba s razdobljem prije početka krize na Bliskom istoku pod pretpostavkom da EU i dalje uvozi iste količine. Prije krize EU bi u istom razdoblju platio oko 51 milijardu EUR, a ne 75 milijardi EUR. Izračun Komisije na temelju podataka društava Bloomberg, Kpler, LSEG / Refinitiv.

⁴ Energija je glavni pokretač volatilnosti ukupne inflacije i ima izravne (gorivo, električna energija) i neizravne učinke (troškovi proizvodnje i prijevoza).

otpornog energetskeg sustava EU-a te ojačati europski proizvodni kapacitet kako bi se izbjegle nove strateške ovisnosti.

Za postizanje tih ciljeva bit će potrebna velika predanost, kao i **pojačana koordinacija** i ulaganja, ali koristi od ubrzanog prelaska na čistu energiju nesumnjivo nadmašuju njegove troškove. Svako kašnjenje s ulaganjem u energetske tranzicije moglo bi stvoriti veće troškove za društvo.

Trenutačna kriza ima vrlo snažnu globalnu dimenziju. Kako bi ublažio učinak napetosti na globalnom tržištu, EU može iskoristiti svoju ulogu velikog kupca i vrijednost svojeg jedinstvenog tržišta, koje je izvor **snage i solidarnosti**, posebno u kriznim vremenima.

Taj je plan dio **dinamičnog odgovora Komisije**, koji će se razvijati s obzirom na situaciju. Komisija će pomno preispitivati te mjere i razmotriti daljnje mjere ako se stanje pogorša. Plan se sastoji od pet glavnih područja djelovanja s ciljem da se države članice podupru u pružanju i usmjeravanju kratkoročne pomoći potrošačima, posebno onima koji su najviše pogođeni. Utvrđuju se i načini za brže postizanje otpornijeg energetskeg sustava u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju:

- bolja koordinacija među državama članicama i s međunarodnim partnerima,
- podupiranje država članica u zaštiti potrošača, uključujući industriju, od cjenovnih šokova i podržavanje njihove energetske tranzicije,
- ubrzavanje prelaska na domaću čistu energiju i elektrifikaciju,
- jačanje našeg energetskeg sustava, i
- poticanje ulaganja mobiliziranjem javnog i privatnog financiranja energetske tranzicije.

2. HITNE MJERE ZA OSTVARIVANJE BRZIH KORISTI

2.1. Prednosti bolje koordinacije na razini EU-a

Pojačana koordinacija na razini EU-a pokazuje jasne koristi. Prvenstveno zahvaljujući zajedničkim aktivnostima u okviru plana REPowerEU nakon agresije na Ukrajinu EU je uspio smanjiti svoju potražnju za plinom za 18 % (od kolovoza 2022. do ožujka 2023.)⁵, ublažiti neposredne pritiske i poduprijeti dugoročnu stabilnost. Platforma EU-a za kupnju energije⁶ pridonijela je ukupnoj potražnji za plinom u Europi u iznosu od 90 milijardi kubičnih metara. Povezala je industrijske kupce iz EU-a s međunarodnim opskrbljivačima, što je rezultiralo kupnjom 77 milijardi kubičnih metara.

Prva područja čvršće koordinacije na razini EU-a uključuju **punjenje skladišta plina** i primjenu fleksibilnosti u pravilima punjenja, **puštanje zaliha nafte**, **nacionalne hitne mjere** i **jamčenje dostupnosti mlaznog i dizelskog goriva**, među ostalim **optimizacijom proizvodnih kapaciteta rafinerije nafte**.

Nestašica mlaznog goriva može imati važne posljedice za zračni prijevoz, kao što je otkazivanje letova, posebno s obzirom na prometnu ljetnu sezonu. Budući da se zračni prijevoz

⁵ Eurostat, u usporedbi s razinama prije krize.

⁶ Putem [mehanizma za agregiranje potražnje i zajedničku kupnju](#) uspostavljenog u razdoblju 2023. – 2025.

odvija preko nacionalnih granica, potrebna je koordinacija na europskoj razini kako bi se očuvalo djelotvorno funkcioniranje jedinstvenog tržišta i zajamčila kontinuirana opskrba u cijelom EU-u. Trebalo bi razmotriti alternativne izvore opskrbe i uvozne vrste goriva⁷.

Više cijene dizela i troškovi bunker-ulja povećavaju vozarine i izlažu cestovne prijevoznike, sektore pomorskog prometa na kraćim relacijama i unutarnje plovidbe te ribarstvo i poljoprivredu velikom pritisku.

Dostupnost i operativni kapacitet europskog sektora rafiniranja nafte moraju se maksimalno povećati kako bi se zadovoljila trenutna potražnja, posebno za mlazna goriva, s obzirom na to da se otprilike 40 % naše potrošnje mlaznog goriva uvozi, a oko polovina ukupnog uvoza prolazi Hormuškim tjesnacem⁸. Kapaciteti za rafiniranje geografski su koncentrirani u nekim regijama u EU-u⁹, a alternativne zalihe rafiniranih naftnih proizvoda ograničene, zbog čega je potrebno koordinirano praćenje i moguće zajedničko djelovanje kako bi se maksimalno povećala postojeća europska rafinerijska proizvodnja, među ostalim koordiniranim i pravodobnim puštanjem u promet zaliha za slučaj nužde.

Koordinacija aktivnosti ključna je i za jačanje vojne infrastrukture za gorivo, posebno za uvoz, preradu, skladištenje i distribuciju zaliha mlaznog goriva.

Naposljetku, vanjska djelovanja EU-a usmjerena na globalno smanjenje ovisnosti o fosilnim gorivima¹⁰ mogu dodatno doprinijeti smanjenju osjetljivosti EU-a na cjenovne šokove u području energije, poticati energetske sigurnost i otpornost EU-a te promicati konkurentnost Europe u području čistih tehnologija. Koordinacija i suradnja s ugovornim strankama Energetske zajednice posebno će podupirati otpornost naših međusobno povezanih energetskih tržišta¹¹.

S obzirom na njihov utjecaj na vanjske odnose EU-a, mjere predložene u ovoj Komunikaciji provodit će se u suradnji s Europskom službom za vanjsko djelovanje, u okviru izvršavanja njezinih funkcija.

Hitne mjere Komisije za jačanje koordinacije na razini EU-a:

- [od travnja 2026.] ***Komisija će olakšavati koordinaciju nacionalnih mjera za punjenje skladišta plina*** (npr. pomnim praćenjem i koordinacijom s državama članicama vremenskog rasporeda prema kojem sudionici na tržištu kupuju kako bi se izbjegao nagli porast cijena zbog povećane istodobne kupnje) ***i za moguće ispuštanje zaliha nafte***, uključujući mlazno i dizelsko gorivo (za što će Komisija dostaviti analize scenarija i koordinirati vremenski raspored i količine po regiji i za EU). To će činiti Koordinacijska skupina za plin i Koordinacijska skupina za naftu.

⁷ Kao što je gorivo Jet A.

⁸ Izračuni Komisije na temelju podataka Kplera and Eurostata.

⁹ Četiri glavna regionalna središta: sjeverozapadna Europa, nordijska i baltička Europa, Sredozemlje te središnja i istočna Europa.

¹⁰ Među ostalim provedbom strategije Global Gateway i Inicijative za transmediteransku suradnju u području energije i čistih tehnologija.

¹¹ Energetska zajednica može sudjelovati i na sastancima Koordinacijske skupine za naftu i Koordinacijske skupine za plin preko svojeg tajništva i, prema potrebi, podložno posebnim točkama za raspravu, preko ugovornih stranaka Energetske zajednice. Platforma EU-a za energiju i sirovine i dalje je otvorena poduzećima iz ugovornih stranaka Energetske zajednice.

- [od travnja 2026.] *Države članice poticat će se da iskoriste fleksibilnost pri punjenju skladišta plina (do 10 %). Komisija je spremna ocijeniti daljnje povećanje praga dopuštenog odstupanja (do dodatnih 5 %) u skladu s ažuriranom Uredbom EU-a o skladištenju plina.*
- [od travnja 2026.] *Komisija će olakšavati koordiniranu komunikaciju EU-a s opskrbljivačima naftom i plinom i partnerskim zemljama sličnog profila kad je riječ o uvozu nafte radi boljeg funkcioniranja i veće transparentnosti na globalnim energetske tržištima, među ostalim potpunom mobilizacijom Platforme EU-a za energiju i sirovine¹² u svrhu suradnje s industrijskim sektorom. Komisija će i u okviru EU-ove mreže trgovinskih sporazuma nastojati pojačati međunarodnu suradnju kako bi se povećala opskrba iz trećih zemalja.*
- [u svibnju 2026.] *Komisija će utvrditi postojeće kapacitete za rafiniranje u Europi, procijeniti potrebe i raditi na mjerama za njihovo potpuno iskorištavanje kako bi bili dostatni za otpornu opskrbu cijelim spektrom naftnih proizvoda tijekom ove krize te kako bi se povećala domaća proizvodnja održivih biogoriva u EU-u.*
- [od svibnja 2026.] *Komisija će osnovati Portal za goriva, koji će sadržavati podatke o opskrbi relevantnim gorivima namijenjenima uporabi u prometu (proizvedenima u EU-u, uvezenima i izvezenima) i dostupnim zalihama u EU-u, što će uključivati informacije o vojnim zalihama i kapacitetima za rafiniranje goriva u mjeri u kojoj Komisija njima raspolaže. Komisija će se najprije koordinirati s državama članicama, opskrbljivačima gorivom i zrakoplovnim sektorom (zračnim lukama i zračnim prijevoznicima) u pogledu nabave alternativnog mlaznog goriva te će predložiti mjere za optimizaciju njegove distribucije među državama članicama kako bi se osigurala dostupnost u svim regijama i zračnim lukama. Komisija će procijeniti potrebu za preispitivanjem pravila EU-a o strateškim zalihama kako bi se uključili posebni zahtjevi za mlazno gorivo.*
- [od svibnja 2026.] *Komisija će izdati smjernice kojima se pojašnjavaju postojeće mogućnosti za fleksibilnost u zakonodavnom okviru EU-a za zrakoplovstvo, posebno u vezi s pravilima o slotovima zračnih luka, sprečavanju nošenja viška goriva, obvezama pružanja javne usluge i upotrebi drugih uvezenih goriva, kako bi se uklonile posljedice mogućih nestašica goriva na operacije zračnog prijevoza i osiguralo pravilno funkcioniranje jedinstvenog tržišta i osnovna zračna povezanost. Ako se situacija pogorša i postojeće mogućnosti za fleksibilnost više ne budu dovoljne, Komisija će predložiti privremene izmjene primjenjivog zakonodavnog okvira EU-a, ako to bude opravdano.*
- [2026.] *Komisija će započeti postupak revizije Direktive o zalihama nafte kako bi se uklonili nedostaci utvrđeni u trenutačnoj krizi i razmotrilo, među ostalim, jesu li potrebni posebni zahtjevi za zalihe različitih naftnih proizvoda.*

2.2. Zaštita potrošača i industrije od cjenovnih šokova

Kućanstva i industrija od država članica i EU-a očekuju mjere kojima ih se štiti od neočekivano velikih povećanja cijena. Kako rastu troškovi energije, smanjuje se raspoloživi dohodak, a time i proračuni kućanstava. To je već sad očito prilikom kupnje goriva za osobne automobile¹³. Nadalje, s obzirom na to da se oko dvije trećine prirodnog plina koji se troši u EU-u upotrebljava u zgradama i industriji, porast cijena plina bit će problematičan za mnoge

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_en.

¹³ Europljani trenutačno prosječno plaćaju litru benzina oko 1,8 – 2,2 EUR, a litru dizela 2,0 – 2,4 EUR, što se razlikuje od 1,5 – 1,6 EUR po litri benzina i 1,6 – 1,8 EUR po litri dizela 2025., izvor: Europska komisija, [Weekly Oil Bulletin](#).

potrošače kad bude vidljiv na njihovim računima za energiju i, u konačnici, za druge dijelove gospodarstva, kao što su cijene hrane. Trenutačno mnoga kućanstva i dalje koriste pogodnosti iz ugovora o opskrbi plinom i električnom energijom koje su sklopila prije početka sukoba na Bliskom istoku. To bi se moglo promijeniti nakon isteka tih ugovora o opskrbi. Posebno su tom riziku izloženi svi potrošači u ranjivom položaju.

S obzirom na promjenjiv, ali stalan i opetovan pritisak na uvoz fosilnih goriva i cijene energije, **potrebna je hitna, i to ciljana, pravodobna i privremena potpora** povezana s dugoročnim rješenjima (vidjeti primjere u Prilogu II.). Takvom bi se potporom trebali očuvati poticaji za smanjenje potražnje za energijom i ona bi trebala biti u skladu s obvezama država članica u okviru fiskalnog okvira EU-a.

Zakonodavni okvir EU-a i političke inicijative Komisije, uključujući Energetski paket za građane¹⁴, državama članicama već nude niz mjera koje bi mogle razmotriti, a kojima bi se potrošačima odmah pružila pomoć. To uključuje, na primjer, ciljane programe potpore dohotku; vaučere za energiju kao što su vaučeri za zamjenu plinskih kotlova; socijalne tarife; smanjenje trošarina na električnu energiju za ranjiva kućanstva i energetski intenzivne industrije; smanjenje PDV-a za ugradnju dizalica topline, solarnih fotonaponskih i povezanih baterija malog kapaciteta; porezne poticaje kojima se podupire prelazak na električna vozila; poticanje i olakšavanje sudjelovanja potrošača u energetskim zajednicama i proizvodnji vlastite energije; te poticanje potrošača da usporede i promijene svoje opskrbljivače ili ugovore o opskrbi energijom. Osim toga, kako bi poduprle ranjive potrošače, države članice već mogu, u okviru postojećeg zakonodavnog okvira EU-a, uvesti privremene ili potpune zabrane isključivanja iz opskrbe energijom. Borba protiv energetskog siromaštva i siromaštva u pogledu prijevoza također je prioritet predstojeće Strategije za borbu protiv siromaštva.

Ciljani financijski poticaji kao što su ciljani porezni krediti, degresivna amortizacija¹⁵ ili programi socijalnog *leasinga* mogu poduprijeti i ulaganja i povećati stopu uvođenja čistih tehnologija te pomoći širenju europskih proizvodnih kapaciteta. To uključuje sektore kao što su električna vozila, stambene ili industrijske dizalice topline, solarne ploče ili sustavi baterijskog skladištenja.

Štednja energije i zamjena potrošnje nafte i plina čistom energijom proizvedenom u Europi pokazali su se učinkovitima u rješavanju problema visokih cijena energije i smanjenju ovisnosti Europe o uvoznim fosilnim gorivima¹⁶. Kratkoročno, države članice mogu ostvariti znatne koristi u više sektora kombiniranjem mjera za elektrifikaciju, poboljšanje učinkovitosti i ubrzano uvođenje tehnologija čiste energije, uključujući, na primjer, inovativna održiva biotehnološka rješenja (vidjeti primjere u Prilogu II.). Sustav EU-a za trgovanje emisijama (ETS) također je važan alat za postizanje višeg stupnja energetske sigurnosti i neovisnosti jer

---

¹⁴ [Energetski paket za građane](#) (COM(2026) 115).

¹⁵ U skladu sa [Zaključcima Vijeća](#) od 10. listopada 2025. o poreznim poticajima za potporu čistim tehnologijama i industriji.

¹⁶ Najnoviji dostupni podaci pokazuju da ulaganja u energetske učinkovitost koja financira Unija već jačaju njezinu energetske otpornost. Do kraja 2023. godišnja ušteda energije ostvarena sredstvima EU-a iznosila je 81,9 TWh; izvor [COM\(2026\) 118 final](#), str. 17. Za dodatne informacije vidjeti i projekt [ODYSEE](#).

bi bez ETS-a Europa sad trošila 100 milijardi kubičnih metara više plina, što bi nas učinilo ranjivijima.

U kućanstvima i zgradama podupiranje prilagodbi koje imaju brz učinak, kao što su poboljšanje izolacije, zamjena prozora ili zamjena neučinkovitih uređaja, može donijeti **neposredne i dugotrajne** uštede energije i smanjenje troškova. Zamjena plinskih i naftnih kotlova dizalicama topline mogla bi prepoloviti potrošnju konačne energije u zgradama i s vremenom smanjiti račune za energiju.¹⁷ Godišnje povećanje stope upotrebe dizalica topline s današnjih oko 2,4 milijuna jedinica na oko 4 milijuna jedinica do 2030. pomoglo bi ne samo potrošačima nego i državama članicama da smanje potrošnju prosječne primarne energije u fondu stambenih zgrada za najmanje 16 % do 2030.¹⁸ Komisija potiče države članice da iskoriste instrument Europske investicijske banke za pojačano financiranje na početku razdoblja u okviru sustava ETS2 kako bi ubrzale uvođenje mjera dekarbonizacije u sektoru stanovanja i mobilnosti, posebno u korist kućanstava s niskim i srednjim dohotkom te MSP-ova.

Budući da se najviše nafte troši u prometnom sektoru, mjere država članica trebale bi biti koordinirane i usmjerene na održavanje tokova tereta i povezanosti za putnike, ali i poticati prelazak na elektromobilnost i druga rješenja za čistu mobilnost u svim vrstama prijevoza kao strukturni put prema smanjenju naše ovisnosti o nafti u prometu. To može uključivati poticaje za potrošače da nabave električna vozila (npr. prelazak korporativnih voznih parkova na čista prijevozna rješenja¹⁹, kao što su teška električna vozila ili električni putnički trajekti) ili opskrbu električnom energijom s kopna u lukama. Za poduzeća, posebno mala, srednja i energetski intenzivna poduzeća, ciljani mehanizmi potpore mogu uključivati programe financiranja, vaučere ili modele *leasinga* kako bi se potaknula ulaganja u energetsku učinkovitost i čiste tehnologije.

Države članice mogu razmotriti upotrebu svojih dodijeljenih sredstava iz Socijalnog fonda za klimatsku politiku za financiranje takvih mjera za ranjive skupine, među ostalim u prometnom i građevinskom sektoru.

Kad je riječ o zračnom i vodnom prometu i ribarstvu, trebalo bi ubrzati započeti prelazak na održiva zrakoplovna goriva (SAF) i održiva goriva za pomorski promet (SMF)²⁰, uz brzu provedbu poticaja za njihovu proizvodnju i upotrebu u EU-u²¹. Za druge sektore, kao što su poljoprivreda, ribarstvo i logistika mobilnosti, povećani pristup održivim biogorivima za postojeća vozila s motorima s unutarnjim izgaranjem može osigurati njihov neprekidan doprinos lancu opskrbe, posebno za hranu.

Hitne mjere Komisije za potporu državama članicama u zaštiti potrošača i industrije:

- **[u svibnju 2026.]** Komisija će na predstojećem neformalnom sastanku ministara energetike EU-a na Cipru 13. svibnja 2026. predstaviti **katalog ponovljivih mjera za uštedu energije i povećanje učinkovitosti sustava, kao i mjere za zamjenu fosilnih goriva domaćom čistom energijom, koje**

¹⁷ Izračuni Komisije.

¹⁸ U usporedbi s 2020. [Direktiva o energetskim svojstvima zgrada](#) (EU) 2024/1275.

¹⁹ Komisijin Prijedlog [uredbe o čistim korporativnim vozilima](#) (COM(2025) 994 final).

²⁰ Uredbe [ReFuelEU Aviation](#) i [FuelEU Maritime](#).

²¹ [Plan ulaganja u održivi promet](#).

države članice mogu brzo uvesti kako bi u kratkom roku smanjile potrošnju nafte i plina. Katalog će se temeljiti na procjeni najučinkovitijih mjera poduzetih od 2022. i uključivat će primjere konkretnih mjera koje su uspješno provedene na terenu s velikim potencijalom za replikaciju u cijelom EU-u i njihove učinke.

- **[od travnja 2026.] Komisija će uspostaviti digitalni repozitorij** za prikupljanje i razmjenu informacija koje nisu povjerljive o nacionalnim hitnim mjerama država članica, pomoć u koordinaciji među susjednim državama članicama i **olakšavanje razmjene i promicanja dobre prakse.**
- **[u travnju 2026.] Komisija će donijeti privremeni okvir za državne potpore** s odredbama za države članice o razvoju i provedbi ciljanih privremenih hitnih mjera za potporu gospodarskim sektorima koji su najizloženiji naglim porastima cijena.
- **[od travnja 2026.] Komisija će kontinuirano pomagati državama članicama u osmišljavanju ciljanih, pravodobnih i privremenih mjera** (uključujući intervenciju u cijene, programe potpore dohotku i porezne poticaje), usmjerenih posebno na potporu MSP-ovima, energetske intenzivnim industrijama i kućanstvima, pri čemu će se očuvati poticaji za uštedu energije i poticati smanjenje upotrebe fosilnih goriva. Države članice trebale bi dostaviti procjenu odgovarajućih očekivanih učinaka, uključujući njihove fiskalne troškove, i izbjevati fragmentaciju jedinstvenog tržišta. Komisija će utvrditi **glavna načela i olakšati izradu predložaka** za to. Države članice također mogu poduzimati mjere za oporezivanje neočekivanog profita kako bi se osigurala socijalna pravednost; Komisija će poštovati odluke država članica i pomagati i osiguravati najbolju praksu za nacionalne mjere te ocjenjivati njihov učinak na jedinstveno tržište. Komisija je spremna poduprijeti sve države članice kojima je kratkoročno potrebna primjena stopa poreza na energiju ispod trenutanih minimalnih razina EU-a, a da se pritom izbjegne povećanje potražnje za fosilnim gorivima i pogoršavanje neravnoteže ponude i potražnje.
- **[od travnja 2026.] Komisija će nastaviti promicati zaštitu i jačanje položaja potrošača** u svim državama članicama **smjernicama** za zaštitu ugroženih kupaca od isključenja, ubrzavanje i pojednostavnjenje promjene opskrbljivača energijom i ugovora o energiji, sudjelovanje u energetske zajednicama i vlastitoj potrošnji, poboljšanje upravljanja rizicima za opskrbljivače i zaštitu potrošača tijekom energetske tranzicije.
- **[od svibnja 2026.] Komisija će promicati i pomoći da se razviju**, među ostalim preko Vijeća za ulaganja u energetske tranzicije i Europske koalicije za financiranje energetske učinkovitosti, **programi socijalnog leasinga za čiste i učinkovite tehnologije na čiju se upotrebu potiče države članice** radi brzog uvođenja npr. električnih vozila, stambenih dizalica topline i baterija malog kapaciteta²². Komisija je spremna **pomoći državama članicama u uspostavi financijskih poticaja** kao što su ciljani porezni krediti za brzo uvođenje tehnologija čiste energije, primjerice električnih vozila, industrijskih i kućanskih dizalica topline, baterija „iza brojila” i industrijskog skladištenja toplinske energije, uz poštovanje obveza koje proizlaze iz fiskalnih pravila.
- **[u travnju 2026.] Komisija je aktivirala mehanizam za kriznu potporu u okviru Europskog fonda za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu**²³ kojim se državama članicama omogućuje da subjektima u sektoru ribarstva, akvakulture i prerade nadoknade povećane operativne troškove i izgubljeni prihod koji izravno proizlaze iz situacije na Bliskom istoku.

²² Dopunjavanje drugih modela poticaja, kao što su bespovratna sredstva, jamstva, zajmovi ili modeli „energija kao usluga”, koji se češće upotrebljavaju za tehnologije kao što su baterije malog kapaciteta i dizalice topline.

²³ Provedbena [odlučka Komisije o utvrđivanju stanja na Bliskom istoku](#) od 28. veljače 2026. kao izvanrednog događaja koji uzrokuje znatan poremećaj tržišta.

3. HITNE MJERE ZA OSTVARIVANJE TRAJNIH KORISTI

3.1. Ubrzavanje prelaska na domaću čistu energiju i elektrifikacije

Poduzimanjem hitnih mjera za postizanje dobrih srednjoročnih rezultata države članice mogu zamijeniti znatne količine nafte i plina **ubrzanjem prelaska na čistu domaću energiju u obilnim količinama**, među ostalim elektrifikacijom, korištenjem solarne toplinske i geotermalne energije i drugih vrsta energije iz obnovljivih izvora, nuklearne energije, biometana, održivih biogoriva i vodika.

Na primjer, kapacitet električne energije iz obnovljivih izvora koji se uvodi svake godine trebao bi se povećati na 100 GW godišnje²⁴, među ostalim novim velikim projektima za energiju iz obnovljivih izvora i ubrzanim uvođenjem solarne energije²⁵, što može donijeti brze rezultate²⁶. Za pravodobno postizanje rezultata nužno je pojednostavniti nacionalne sustave izdavanja dozvola u skladu sa zahtjevima utvrđenima u zakonodavstvu EU-a²⁷. Osim rada na prenošenju, pojačano financiranje provedbe na početku razdoblja može donijeti konkretne rezultate. Do kraja 2026. trajanje postupaka izdavanja dozvola u cijeloj Europi trebalo bi se skratiti na najviše dvije godine²⁸, a svaka država članica trebala bi osloboditi potencijal područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije uspostavom barem jednog takvog područja.

Još je jedan važan poticaj maksimalno povećanje postojećih sredstava za energiju iz obnovljivih izvora. Brzom obnovom kapaciteta i nadogradnjom vjetroelektrana, uključujući odobalne vjetroelektrane, uz potporu namjenskih pojednostavnjenih sustava izdavanja dozvola za obnovu kapaciteta, i modernizacijom drugih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, kao što su hidroelektrane, može se brzo pružiti prijeko potrebna dodatna pomoć povećanjem dostupnih proizvodnih kapaciteta.

Nuklearna energija važan je element strategija dekarbonizacije, industrijske konkurentnosti i sigurnosti opskrbe. Gotovo polovina država članica ima nuklearnu energiju u svojoj nacionalnoj kombinaciji izvora energije. U ažuriranim nacionalnim energetske i klimatskim

---

²⁴ U skladu s [Planom za čistu industriju](#) (COM(2025) 85 final). Ta stopa uvođenja kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora odnosi se na kapacitet istosmjerne struje, što odgovara oko 85 GW kapaciteta izmjenične struje koji se upotrebljava u standardnoj praksi statističkog izvješćivanja.

²⁵ Solarna energija jedan je od najpristupačnijih izvora za proizvodnju električne energije i ima vrlo velik potencijal za uvođenje, na primjer u stambenim zgradama, uključujući balkone, na cestama i u velikim komercijalnim objektima.

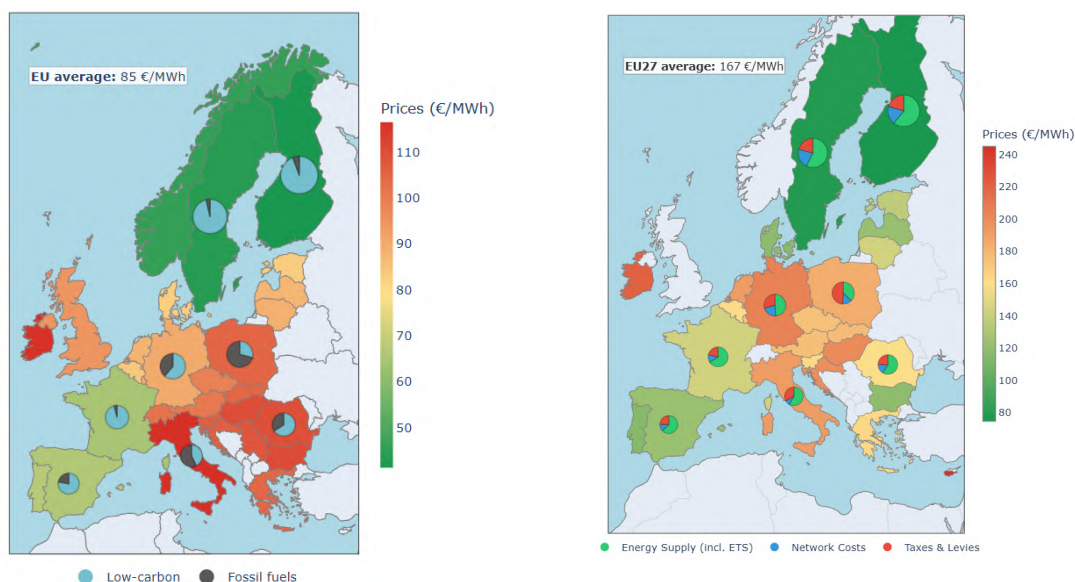
²⁶ EU je od 2021. instalirao oko 260 GW kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (204 GW za solarnu fotonaponsku energiju i 57 GW za energiju vjetra), zahvaljujući čemu je 2025. ostvarena ušteda plina za proizvodnju energije od 15 milijardi kubičnih metara (ili oko 5 % godišnjeg uvoza EU-a).

²⁷ Sve države članice trebale su već prenijeti i provesti sve zahtjeve za izdavanje dozvola za obnovljive izvore energije i povezanu infrastrukturu u skladu sa zakonodavstvom EU-a u području energetike, posebno Direktivom o energiji iz obnovljivih izvora (uključujući područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, prevladavajući javni interes u korist projekata u području energije iz obnovljivih izvora i kraće rokove za izdavanje dozvola za obnovu postojećih). U trenutku objave ove Komunikacije države članice još uvijek donose nacionalne mjere za prenošenje i obavlješćuju Komisiju o njima.

²⁸ U skladu s Direktivom o energiji iz obnovljivih izvora, uključujući kraće rokove za područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije, dok rokovi za provedbu vrlo složenih projekata, kao što su neki odobalni projekti, mogu biti dulji.

planovima²⁹ očekuje se povećanje instaliranog nuklearnog kapaciteta. Nuklearne elektrane proizvode čistu energiju, korisne su za integraciju sustava i omogućuju fleksibilnost za lakše uvođenje drugih čistih tehnologija. Te se koristi prenose na cijeli energetska sustav EU-a. Novi mali modularni reaktori³⁰ ili izbjegavanje prijevremenog zatvaranja³¹ postojećih nuklearnih kapaciteta mogu pomoći u smanjenju potrebe za upotrebom fosilnih goriva, među ostalim u centraliziranom grijanju i industrijskim procesima. Kako je procijenjeno u strategiji za Ogladni nuklearni program (PINC), postoji i neiskorišten potencijal za postojeće nuklearne elektrane³².

Trenutačna kriza poziva i na ubrzanje elektrifikacije³³ kako bi se okončala izloženost cjenovnim šokovima povezanim s fosilnim gorivima i ovisnost o uvozu. U 2024. je 71 % električne energije u EU-u proizvedeno iz čistih izvora³⁴, što je u sustav dovelo jeftinu energiju. Međutim, električna energija čini manje od četvrtine potrošnje konačne energije³⁵. Kako bi se osigurala priuštivost energije i industrijska konkurentnost, potrošačima približile prednosti čiste energije i obnovljivih izvora i poboljšala učinkovitost sustava, veći udio potražnje za energijom (u prometu, zgradarstvu, industriji i sl.) mora se zadovoljiti električnom energijom umjesto fosilnim gorivima.

Slika 1. Korelacija između kombinacija čistih izvora energije i priuštivosti električne energije (veleprodaja 2025. – lijevo; industrijska maloprodaja 1. polugodište 2025. – desno) [Izvor: Glavna uprava za energetiku]

²⁹ [Ocjena konačnih ažuriranih nacionalnih energetska i klimatska planova na razini EU-a](#), COM(2025) 274 final.

³⁰ Komunikacija Komisije „[Strategija za razvoj i uvođenje malih modularnih reaktora u Europi](#)”, COM(2026) 117 final.

³¹ Komunikacija Komisije „[Ogladni nuklearni program u skladu s člankom 40. Ugovora o Euratomu – završna verzija \(nakon mišljenja EGSO-a\)](#)”, COM(2026) 120 final.

³² U skladu s nacionalnim planovima, kad bi države članice produljile radni vijek postojećih reaktora na 70 ili čak 80 godina, a svi se planirani projekti novogradnje dovršili na vrijeme, instalirani kapacitet mogao bi 2050. dosegnuti 144 GWe.

³³ Stopa elektrifikacije 2024. iznosila je 23,4 %. [Planom za čistu industriju](#) i [Akcijским planom za priuštivu energiju](#) uveden je važan pokazatelj uspješnosti u pogledu udjela električne energije u krajnjoj potrošnji energije, pri čemu je kao referentna vrijednost do 2030. utvrđena vrijednost od 32 %.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026>.

³⁵ Eurostat.

Elektrifikacija će potaknuti i domaću proizvodnju čistih tehnologija u EU-u, npr. stambenih i industrijskih dizalica topline. Prema procjenama industrije više od dvije trećine dizalica topline ugrađenih u Europi proizvodi se u Europi³⁶. S jasnoćom u pogledu potencijalne potražnje proizvođači će imati veći poticaj za povećanje kapaciteta u EU-u i ulaganje u razvoj vještina.

Udvostručenjem instaliranog kapaciteta komercijalnih i stambenih dizalica topline potrošnja fosilnih goriva smanjila bi se za 200 TWh³⁷. Osim toga, sustavi centraliziranog grijanja i hlađenja učinkoviti su pokretači ubrzanja elektrifikacije. Imaju potencijal da osiguraju fleksibilnost potražnje, koja je sve potrebija u elektroenergetskom sustavu, pomoću velikih dizalica topline, električnih kotlova i skladištenja toplinske energije te olakšaju uporabu otpadne topline. Ambicioznim proširenjem toplinske mreže mogu se ostvariti znatne uštede prirodnog plina³⁸.

Još jedno područje ključno za povećanje elektrifikacije gospodarstva je promet. Osim poticaja za promicanje rasta prodaje električnih vozila, dostatna infrastruktura za punjenje neophodna je za njihovu primjenu. Iako je infrastruktura za punjenje automobila i kombija u posljednjih pet godina rasla znatno brže nego vozni park električnih automobila, nedostaje infrastruktura za punjenje kamiona³⁹.

Povećanje udjela solarne toplinske energije ne samo u zgradama nego i u sustavima centraliziranog grijanja i hlađenja obnovom kapaciteta postojećih solarnih toplinskih postrojenja i pokretanjem novih projekata, među ostalim za skladištenje toplinske energije, moglo bi omogućiti znatne uštede energije. To je vrlo važno za industriju, posebno u sektoru hrane i pića, sektoru kemikalija (posebno za potrebe procesne topline do oko 400 °C) i poljoprivredi, primjerice u staklenicima.

Geotermalna energija može zamijeniti i prirodni plin u mrežama centraliziranog grijanja i hlađenja te u nekim slučajevima doprinijeti proizvodnji električne energije⁴⁰. Stoga je važno poduprijeti brzo uvođenje novih geotermalnih projekata i istražiti potencijal za obnovu kapaciteta postojećih postrojenja. Industrijske dizalice topline mogu isporučiti procesnu toplinu, obično do oko 200 °C, ili unaprijediti niskotemperaturnu toplinu, čime se omogućuje veća uporaba otpadne topline u industriji i sustavima centraliziranog grijanja i hlađenja.

I bioplin i biometan mogu imati strateški važniju ulogu u zamjeni uvezenih fosilnih goriva, posebno u sektorima u kojima je elektrifikacija teža. Proizvodnja biometana u postojećim postrojenjima mogla bi se povećati za oko 10 % do 30 %. Projekti za biometan na poljoprivrednim gospodarstvima i zadružnim projektima za biometan mogu smanjiti ovisnost o fosilnim gorivima te stvoriti dodatne prihode za poljoprivrednike i lokalnu vrijednost, posebno u ruralnim područjima, pretvaranjem otpada, ostataka i stajskog gnoja u energiju i

---

³⁶ Europsko udruženje za dizalice topline (EHPA), [Dizalice topline proizvedene u Europi](#).

³⁷ Ta bi ušteda iznosila približno 8 % trenutne potrošnje energije za grijanje prostora u zgradama.

³⁸ Mathiesen *et al.* (2023.), [Heat matters: The missing link in REPowerEU](#).

³⁹ Osim toga, prenamjena skladišta za vozne parkove autobusa i kamiona koji cijeli imaju nultu stopu emisija i dalje je velik izazov u smislu ulaganja za mnoge gradove i prijevoznike.

⁴⁰ Ember procjenjuje da bi geotermalne tehnologije sljedeće generacije mogle isporučivati do 301 TWh godišnje u EU-u, što je oko 42 % trenutne proizvodnje ugljena i plina. [Geotermalna energija u Europi](#), veljača 2026., Ember.

gnojiva. Kružna rješenja za bioplin, biometan i reciklirane hranjive tvari mogu povećati otpornost, pridonijeti konkurentnosti i smanjiti izloženost globalnim cjenovnim šokovima.

Naposljetku, s obzirom na to da je povećanje upotrebe vodika i dalje sporo, EU bi trebao poduprijeti ubrzanje prelaska industrije na dekarbonizirana goriva i osigurati jednake uvjete za sve korisnike električne energije i što znatnije smanjenje troškova električne energije.

Hitne mjere Komisije za potporu državama članicama:

- **[2. tromjesečje 2026.]** Komisija će poduzeti mjere za **elektrifikaciju, grijanje i hlađenje i geotermalnu energiju**. Komisija će, među ostalim, utvrditi **cilj za elektrifikaciju**, predložiti mjere za smanjenje omjera cijena električne energije i fosilnih goriva i mjere za ubrzanje uvođenja elektrifikacijskih rješenja, primjerice pomoću tržišno utemeljenog instrumenta za dizalice topline, te ukloniti prepreke u industrijskom i prometnom sektoru⁴¹ i sektoru zgrada, kao i međusektorske prepreke elektrifikaciji gospodarstva. To uključuje postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, koje narušavaju relativnu konkurentnost električne energije u odnosu na druge nositelje energije.
- **[od svibnja 2026.]** Kad je riječ o **geotermalnoj energiji**, Komisija će podupirati države članice i dionike u prikupljanju detaljnih geoloških podataka i stvaranju **baze podataka na razini EU-a**. Komisija će razmotriti i potporu za uspostavu **programa smanjenja geotermalnog rizika i osiguranja** zajedno s javnim financijerima, uključujući nacionalne razvojne banke, kako bi se smanjio rizik ulaganja i dodatno mobilizirao privatni kapital. U okviru inicijative Global Gateway Komisija je predana promicanju, među ostalim, **međunarodne suradnje na projektima geotermalne energije** ako je to relevantno.
- **[od svibnja 2026.]** Kad je riječ o **solarnoj toplinskoj energiji**, Komisija će zajedno s Koalicijom za financiranje energetske učinkovitosti pomoći u razvoju programa javne potpore za **uvođenje velikih projekata solarne toplinske energije**.
- **[od 2026.]** Za **biometan**, Komisija će nastaviti podupirati inicijative za unapređenje proizvodnje plinovitih molekula nefosilnog podrijetla, uključujući održivi bioplin i biometan u skladu s planom REPowerEU⁴², među ostalim projekte na poljoprivrednim gospodarstvima i zadružne projekte za bioplin i biometan^[56]; pažljivo razmatrajući povećanje postojećih postrojenja, smanjenje uskih grla u izdavanju dozvola i poboljšanje prijevoza održivih sirovina u svim regijama.
- **[od drugog tromjesečja 2026.]** Nakon procjene i s obzirom na sporiji promet na tržištu vodika od očekivanog Komisija će predložiti **ciljano preispitivanje kriterija proizvodnje za vodik proizveden iz obnovljivih izvora, uz zaštitu postojećih ulaganja**. To će poduprijeti dekarbonizaciju industrije i ubrzati razvoj održivih zrakoplovnih elektrogoriva (**eSAF**) i održivih elektrogoriva za pomorski promet (**eSMF**) na bazi vodika. Komisija će dodatno pojasniti metodologije primjenjive na procese koji se oslanjaju i na vodik proizveden iz obnovljivih izvora i na biomasu kao sirovinu kako bi se olakšala proizvodnja eSAF-ova, ali i zaštitili jednaki uvjeti i zadržavali ambiciozni kriteriji za održivost, uključujući dodatnost,

⁴¹ Uključujući teška vozila.

⁴² [Plan za okončanje ovisnosti o uvozu ruske energije](#), COM(2025) 440 final.

točno obračunavanje emisija tijekom životnog ciklusa i izbjegavanje dvostrukog računanja. Komisija će do 30. lipnja 2026. pokrenuti javno savjetovanje o nacrtu metodologije u kojoj se navode kriteriji za moguće uvođenje alternativnih pristupa za priznavanje niskougljične električne energije iz nuklearnih elektrana.

- **[do ljeta 2026.] Komisija će mapirati europske kapacitete za dopunu nafte i plina kao sirovina za kemikalije, keramiku, staklo, plastiku i gnojiva kružnim materijalima i materijalima na biološkoj osnovi te će surađivati s industrijom kako bi se utvrdile i uklonile prepreke njihovoj primjeni u kratkoročnom razdoblju.**

3.2. Jačanje našeg energetskeg sustava

Kao što ova kriza pokazuje, nadogradnja i temeljita preobrazba našeg energetskeg sustava više nije pitanje ambicije, nego apsolutna potreba kako bi se postigla otpornost. Kako bi se u potpunosti iskoristile prednosti, nužno je da države članice brzo i u potpunosti provedu pravnu stečevinu EU-a u području energetike te da suzakonodavci ubrzaju pregovore o paketu EU-a za mreže. Time će se ubrzati provedba projekata, uključujući projekte od zajedničkog interesa i projekte od uzajamnog interesa, i definirati fleksibilan pristup domaćem prihodu od zagušenja iz unutarnjih zona trgovanja kojim se uzimaju u obzir nacionalne okolnosti. Mreže su potrebne kako bi se omogućio protok električne energije po najnižoj cijeni od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje. Potrebno je ubrzati uvođenje prekogranične elektroenergetske infrastrukture kako bi se postigao okvirni cilj EU-a od najmanje 15 % elektroenergetske međupovezanosti do 2030., čime bi se osigurala istinska energetska unija.

Inicijativa „Energetske magistrale” usmjerena je na osam prioriternih koridora kako bi se ispunile najhitnije potrebe energetske infrastrukture za koje je potrebna dodatna brza potpora i predanost kako bi se mogla ukloniti uska grla koja ometaju napredak. Potrebno je ubrzati taj rad. Ako se pojavi potreba, u budućnosti bi se mogle razmotriti dodatne energetske magistrale. Mjerama za učinkovitije i fleksibilnije korištenje mreža, među ostalim digitalizacijom, i za poboljšanje produktivnosti mreža znatno će se smanjiti troškovi i pospješiti postupak elektrifikacije više sektora, uključujući grijanje i hlađenje.

Međusobna povezanost, pametne mreže, pristup mrežama i produktivnost mreža također su preduvjeti za mnoge pružatelje usluga, uz pametna brojila, koja potrošačima pomažu smanjiti račune za energiju ili reagirati na cjenovne signale prilagodbom potražnje. Šire uvođenje pametnih brojila ključno je za upravljanje potrošnjom u širim razmjerima i omogućivanje potrošačima da sudjeluju na tržištima fleksibilnosti, čime se smanjuju vršna potražnja i nestabilnost cijena. To se podupire sredstvima kao što su baterije, električna vozila i dizalice topline, kao i procesima kao što su sustavi upravljanja i rješenja za komunikaciju između vozila i mreže te automatizacija koja se temelji na umjetnoj inteligenciji. Kako bi se povećala fleksibilnost sustava i doprinijelo smanjenju regionalnih i domaćih cijena energije, svaka država članica trebala bi do 2031. uvesti pametna brojila za najmanje 50 % svojih krajnjih potrošača. To je usko povezano sa strukturama cijena kojima se potiče korištenje usluga koje omogućuju fleksibilnost i skladištenja kako bi se bolje integrirala čista energija i ostvarile koristi od nje.

Za izgradnju otpornog energetskeg sustava koji se temelji na čistim domaćim izvorima energije važna je dostupnost kapaciteta za skladištenje električne i toplinske energije te fleksibilnost, uključujući baterije i reverzibilne hidroelektrane. EU trenutačno ima kapacitet skladištenja od 55 GW i treba ga znatno proširiti kako bi do 2030. dosegno 200 GW, pri čemu baterije imaju važnu ulogu. Stoga je neophodna politička potpora takvim projektima koji su već u fazi planiranja.

Hitne mjere:

- **[do srpnja 2026.]** Komisija poziva **suzakonodavce i poduprijet će ih da do ljeta zaključe pregovore o paketu o mrežama**. To je neophodno kako bi se ubrzalo uvođenje prijeko potrebnih projekata u području energije iz obnovljivih izvora i skladištenja, uključujući baterije velikih razmjera, te kako bi se nadogradila mrežna infrastruktura, čime bi se smanjile cijene energije i ovisnost o uvozu.
- **[drugo i treće tromjesečje 2026.]** Komisija će nastaviti surađivati s državama članicama kako bi se ubrzala provedba **inicijative „Energetske magistrale”**. Nadovezujući se na napredak koji je već postignut na energetske otoku Bornholm, Komisija će pojačati politički angažman, namijeniti resurse i mobilizirati sve dostupne alate za jačanje okvira za ulaganja i prevladavanje prepreka, među ostalim uklanjanjem preostalih uskih grla koja ometaju brzo pokretanje takvih projekata.
- **[od svibnja 2026.]**: Komisija će podupirati države članice i dionike (na primjer u okviru Radne skupine za energetske uniju i regionalnih skupina na visokoj razini) u **utvrđivanju postrojenja za proizvodnju električne energije, uključujući vjetroelektrane, koja su blizu kraja životnog ciklusa i postrojenja koja bi se mogla obnoviti kako bi se ubrzalo povećanje opskrbe električnom energijom u narednim mjesecima**. Procijenit će i kako bi se energija iz obnovljivih izvora mogla intenzivnije uvoditi.
- **[svibanj 2026.]** Komisija će pomoći državama članicama pružanjem potpore u okviru Instrumenta za tehničku potporu putem **Akademije za regulaciju energetike u provedbi ključnih reformi u sektoru električne energije**.
- **[svibanj 2026.]** Komisija će donijeti **zakonodavni prijedlog o mrežnim naknadama i oporezivanju**. Cilj će biti olakšati prijelaz na šire elektrificiran, učinkovitiji i otporniji energetske sustav koji može smanjiti račune za električnu energiju za sve potrošače. Prijedlog će dati poticaje za optimalno i troškovno učinkovito korištenje mrežne infrastrukture, potaknuti potrošnju prilagođenu sustavu, pojasniti okvir kako bi se nacionalnim regulatornim tijelima omogućilo ciljano smanjenje mrežnih naknada, među ostalim za energetske intenzivne industrije, a državama članicama uklanjanje ograničenja za smanjenje poreza na energiju za određene korisnike, kao što su energetske intenzivne industrije i ranjiva kućanstva, uz osiguravanje da se električna energija oporezuje manje od plina.
- **[2026. – 2027.]** Komisija će pomoću svih dostupnih alata, uključujući **postupke zbog povrede, osigurati strogo praćenje provedbe relevantnog zakonodavstva EU-a**, na primjer o izdavanju dozvola, skladištenju, fleksibilnosti i maksimalnom povećanju prekozonskog kapaciteta, kako bi se ubrzalo uvođenje čiste energije. Radi bržeg napretka

ubrzat će ocjenu glavnih odredaba, pružiti pragmatične smjernice za provedbu, među ostalim preporukama Komisije, i podupirati države članice kako bi se osigurala usklađena i dosljedna primjena u cijelom EU-u.

3.3. Poticanje ulaganja

Odgovor EU-a na trenutačnu energetska krizu ovisi o poticanju ulaganja. Moramo **mobilizirati javna sredstva na razini EU-a i na nacionalnoj razini kako bismo ubrzali i povećali privatna ulaganja**. Predviđanjem i ubrzavanjem ulaganja u energetska tranziciju i kružna rješenja danas konačno će se zauvijek prekinuti ciklus ovisnosti o fosilnim gorivima.

Na razini EU-a izdvajaju se znatna sredstva za energetska tranziciju, među ostalim u okviru posljednje faze Mehanizma za oporavak i otpornost (219 milijardi EUR). Planovi za oporavak i otpornost već uključuju brojne reforme i ulaganja kojima se državama članicama pomaže da unaprijede svoje energetske sustave. Oni moraju biti dovršeni do 31. kolovoza 2026. u skladu s rokovima utvrđenima u pravnoj strukturi Mehanizma⁴³. Iz Instrumenta za infrastrukturu za alternativna goriva u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) od 2021. je izdvojeno više od 2 milijarde EUR za projekte kojima se uvodi relevantna infrastruktura za punjenje i opskrbu alternativnim gorivima za sve vrste prijevoza. CEF – Energetika podupirat će prekogranične projekte energetske infrastrukture i prekogranične projekte u području energije iz obnovljivih izvora s 5,84 milijarde EUR u razdoblju 2021. – 2027.

Kohezijska politika također znatno podupire energetska tranziciju. U sklopu nedavnog preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja oko 1,2 milijarde EUR preraspodijeljeno je za energetske prioritete, što može pomoći u odgovoru na trenutačnu krizu.

Dosljednom potporom EU-a za istraživanja i inovacije u području tehnologija čiste energije mobilizirana su javna i privatna sredstva za tranziciju, među ostalim za širenje inovativnih tehnologija, te stvorena rješenja koja su sada ispitana, pouzdana i već uvedena na tržište. Za one koji su u postupku širenja potrebno je kontinuirano koordinirano djelovanje i potpora na razini EU-a i država članica kako bi se izbjegla fragmentacija javnog financiranja i ubrzalo uvođenje.

Međutim, samo javnim novcem ne mogu se pokriti znatne potrebe za ulaganjima (prema procjenama 660 milijardi EUR godišnje do 2030.) u energetska tranziciju. Kako bi se mobilizirala privatna ulaganja⁴⁴, među ostalim institucijskih ulagača kao što su osiguravajuća

⁴³ Kao instrument osmišljen za ublažavanje štetnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19 u Uniji, uz potporu izvanrednih i privremenih dodatnih sredstava, Mehanizam za oporavak i otpornost uspostavljen je s vrlo strogim rokovima, od kojih se ne može odstupiti jer su utvrđeni u Uredbi o uspostavi instrumenta EURI, Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost i Odluci o vlastitim sredstvima.

⁴⁴ Banke i osiguravajuća društva potiču se da povećaju svoja ulaganja u okviru zakonodavnih programa, čime se olakšava ulaganje u vlasnički kapital u područjima koja su ključna za dugoročnu konkurentnost i gospodarsku sigurnost Europe, uključujući energetska sektor.

društva i mirovinski fondovi, koji u EU-u upravljaju s više od 12 bilijuna EUR, s potencijalom za usmjeravanje daljnjih ulaganja u ključne projekte energetske tranzicije, Komisija je u ožujku 2026. donijela Strategiju ulaganja u čistu energiju.

Okvir za državne potpore omogućit će državama članicama i da podupiru strateška ulaganja u energetske infrastrukturu i čiste tehnologije uz očuvanje jednakih uvjeta na unutarnjem tržištu⁴⁵.

Hitne mjere:

- **[drugo i treće tromjesečje 2026.]** Komisija će organizirati **sastanak na vrhu o ulaganjima u čistu energiju**, na kojem će se okupiti predstavnici industrije financijskih usluga, uključujući velike institucionalne ulagače, predvodnici industrija, nositelji projekata i javni financijeri, kako bi se ubrzalo privatno financiranje. Sastanak na vrhu bit će **usmjeren na neposredna rješenja s velikim učinkom**, kao što su skladištenje, uključujući baterije, infrastruktura za punjenje električnih vozila, elektrifikacija ili održiva goriva u zračnom i pomorskom prometu.
- **[od travnja 2026.]** Komisija će **koordinirati djelovanje EU-a** (dio strategije *Accelerate EU o ulaganjima*) za **osnaživanje i podupiranje država članica**, među ostalim posredstvom stručnih skupina u državama članicama, **da maksimalno iskoriste dostupna sredstva EU-a** (npr. iz fondova kohezijske politike) **i po mogućnosti i u skladu s odabirom država članica i regija prenamijene sredstva EU-a za ulaganja u području energije** koja mogu brzo postići rezultate i ublažiti učinke povećanja cijena energije, npr.:

A) proširenje postojećih mjera za smanjenje potrošnje energije, uvođenje čiste energije (npr. dizalice topline, solarna fotonaponska energija, izolacija, vjetar ili baterije), kružna rješenja i ulaganje u snažniju i sigurniju kritičnu energetske infrastrukturu te promicanje uvođenja infrastrukture za punjenje i proizvodnje održivih goriva za zračni i pomorski promet;

B) uvođenje dodataka postojećim mjerama ili proširenje njihova područja primjene, npr. mjere za suzbijanje energetske siromaštva kao dodatak postojećim mjerama energetske učinkovitosti, proširenje područje primjene solarnih fotonaponskih sustava na agrovoltaične sustave, proširenje područje primjene ubrzanog i pojednostavnjenog izdavanja dozvola;

C) ubrzanje provedbe relevantnih mjera iz planova za oporavak i otpornost dobrim iskorištavanjem pokazatelja iz Komunikacije Komisije „NextGenerationEU – put do 2026.“, uključujući mogućnost dokapitalizacije nacionalnih razvojnih banaka i institucija.

⁴⁵ Do 14. travnja 2026. u okviru CISAF-a doneseno je 18 odluka o potpori za čiste tehnologije i proračun, kojima je odobreno 19 mjera državne potpore s ukupnim proračunom od 32,76 milijardi EUR. Od toga su četiri mjere s ukupnim proračunom od 20,22 milijarde EUR odobrene u skladu s odjeljkom 4.1. o energiji iz obnovljivih izvora, jedna mjera (proračun od 608,5 milijuna EUR) u skladu s odjeljkom 5. o dekarbonizaciji industrije, a 14 mjera u skladu s odjeljkom 6.1. o proizvodnim kapacitetima u području čistih tehnologija (proračun od oko 11,93 milijarde EUR). Osim toga, Komisija je u istom razdoblju odobrila sedam mjera potpore za dekarbonizaciju industrije u okviru Smjernica o državnim potporama za klimu, zaštitu okoliša i energiju (CEEAG) s ukupnim proračunom od 6,8 milijardi EUR.

- [od travnja 2026.]: **Komisija će procijeniti jesu li potrebne daljnje mjere za pojednostavnjenje pravila kako bi se ubrzalo korištenje sredstava EU-a za ulaganje u energetske tranziciju.**
- [do srpnja 2026.] **Komisija će donijeti zakonodavni prijedlog za ažuriranje i modernizaciju sustava EU-a za trgovanje emisijama.** Komisija će se uskoro savjetovati s državama članicama o ažuriranju referentnih vrijednosti ETS-a. Time će se dopuniti već predložene izmjene rezerve za stabilnost tržišta kako bi se povećali njezini kapaciteti. U okviru preispitivanja Komisija će povećati i financijsku potporu dostupnu industriji za prelazak na čistu energiju putem banke za dekarbonizaciju industrije, koja će mobilizirati 100 milijardi EUR financijskih sredstava. Kako bi se osiguralo rano uvođenje, to će uključivati poticaj za ulaganja financiran s 400 milijuna emisijskih jedinica u okviru ETS-a EU-a, čime će se omogućiti brzina i solidarnost, s ciljem poboljšanja sigurnosti ulaganja kako bi se povećala ulaganja energetske intenzivnih industrija EU-a u dekarbonizaciju. U tom će kontekstu u znak solidarnosti državama članicama s nižim dohotkom biti zajamčen pristup potpori za poticanje ulaganja u okviru ETS-a. Komisija će razmotriti i proširenje potpore za održiva zrakoplovna goriva (SAF-ove) u okviru ETS-a u smislu količine i trajanja te će istražiti sličan mehanizam za održiva goriva za pomorski promet (SMF-ove) proizvedena u EU-u.
- [od travnja 2026.]: **Komisija će pomoći državama članicama koje žele istražiti korištenje prihoda iz ETS-a EU-a za ciljne mjere za mobilizaciju i ubrzanje ulaganja u elektrifikaciju – npr. u prometu ili grijanju, industrijsku dekarbonizaciju, kružne primjene niže u proizvodnom lancu i ulaganja koja doprinose smanjenju cijena električne energije, među ostalim povećanjem kapaciteta električne energije iz obnovljivih izvora, pod uvjetom da ulaganja doprinose elektrifikaciji kućanstava i industrijskoj dekarbonizaciji⁴⁶.** Komisija i dalje potiče države članice da istraže takve raspodjele prihoda u okviru ETS-a.
- [od travnja 2026.]: **Komisija će surađivati s Europskom koalicijom za financiranje energetske učinkovitosti na razvoju standardiziranih financijskih proizvoda za čisto grijanje i obnovu te na razvoju i promicanju novih poslovnih modela energetskih usluga kojima se MSP-ovima pruža izravna potpora za uvođenje rješenja za energetske učinkovitost i elektrifikaciju.**
- [od travnja 2026.]: **Komisija će nastaviti podupirati države članice u Koaliciji prvih za eSAF-ove u organizaciji najavljenog dvostrane dražbe eSAF-ova u vrijednosti od 2 milijarde EUR i poticati daljnje sudjelovanje država članica.**

⁴⁶ Potpora za industrijska ulaganja može se osmisliti u skladu s odjeljkom 4.5. okvira za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju (CISAF), ali samo ako se 100 % prihoda od ETS-a koristi za ulaganja u dekarbonizaciju, kako je propisano člankom 10. stavkom 3. Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice.